

CODUL DE PROCEDURA PENALA AL ROMÂNIEI din 12 noiembrie 1968*)

– Republicare (Monitorul Oficial 78 din 30 aprilie 1997)

SECTIUNEA X: Expertizele

Art. 116: Ordonarea efectuării expertizei

(1) Când pentru lamurirea unor fapte sau împrejurări ale cauzei, în vederea aflării adevărului, sunt necesare cunoștințele unui expert, organul de urmărire penală ori instanța de judecată dispune, la cerere sau din oficiu, efectuarea unei expertize.

Art. 117: Expertiza obligatorie

(1) Efectuarea unei expertize psihiatrice este obligatorie în cazul infractiunii de omor deosebit de grav, precum și atunci când organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoiială asupra stării psihice a învinutului sau inculpatului.

(2) Expertiza în aceste cazuri se efectuează în institutii sanitare de specialitate. În vederea efectuării expertizei, organul de cercetare penală cu aprobarea procurorului sau instanța de judecată dispune internarea învinutului ori inculpatului pe timpul necesar. Aceasta măsură este executorie și se aduce la îndeplinire, în caz de opunere, de organele de poliție.

(3) De asemenea, efectuarea unei expertize este obligatorie pentru a se stabili cauzele morții, dacă nu s-a întocmit un raport medico-legal.

Art. 118: Procedura expertizei

(1) Expertiza se efectuează potrivit dispozițiilor din prezentul cod, afara de cazul când prin lege se dispune altfel. Dispozițiile art. 113 se aplică în mod corespunzător.

(2) Expertul este numit de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, cu excepția expertizei prevăzute în art. 119 alin. 2.

(3) Fiecare dintre părți are dreptul să ceară ca un expert recomandat de ea să participe la efectuarea expertizei.

Art. 119: Experti oficiali

(1) Dacă există experți medico-legali sau experți oficiali în specialitatea respectivă, nu poate fi numit expert o altă persoană, decât dacă împrejurări deosebite ar cere aceasta.

(2) Când expertiza urmează să fie efectuată de un serviciu medico-legal, de un laborator de expertiză criminalistică sau de orice institut de specialitate, organul de urmărire penală ori instanța de judecată se adresează acestora pentru efectuarea expertizei.

(3) Când serviciul medico-legal ori laboratorul de expertiză criminalistică sau institutul de specialitate consideră necesar ca la efectuarea expertizei să participe sau să-și dea părerea și specialiști de la alte institutii, poate folosi asistentă sau avizul acestora.

Art. 120: Lamuriri date expertului și părților

(1) Organul de urmărire penală sau instanța de judecată, când dispune efectuarea unei expertize, fixează un termen la care sunt chemate părțile, precum și expertul, dacă acesta a fost desemnat de organul de urmărire penală sau de instanța.

(2) La termenul fixat se aduce la cunoștință părților și expertului obiectul expertizei și întrebările la care expertul trebuie să răspundă și li se pune în vedere că au dreptul să facă observații cu privire la aceste întrebări și că pot cere modificarea sau completarea lor.

(3) Părțile mai sunt încunoscute că au dreptul să ceară numirea și a câte unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care să participe la efectuarea expertizei.

(4) După examinarea obiectivelor și cererilor făcute de părți și expert, organul de urmărire penală sau instanța de judecată pune în vedere expertului termenul în care urmează a fi efectuată expertiza, încunoscându-l totodată dacă la efectuarea acesteia urmează să participe părțile.

▶(la data 01-ian-2004 Art. 120, alin. (5) din partea 1, titlul III, capitolul II, secțiunea X abrogat de Art. I, punctul 55. din [Legea 281/2003](#))

Art. 121: Drepturile expertului

(1) Expertul are dreptul să ia cunoștința de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei. În cursul urmăririi penale cercetarea dosarului se face cu încuviințarea organului de urmărire.

(2) Expertul poate cere lamuriri organului de urmărire penală sau instanței de judecată cu privire la anumite fapte ori împrejurări ale cauzei.

(3) Părțile, cu încuviințarea și în condițiile stabilite de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată, pot da expertului explicațiile necesare.

Art. 122: Raportul de expertiză

(1) După efectuarea expertizei, expertul întocmește un raport scris.

(2) Când sunt mai mulți experți se întocmește un singur raport de expertiză. Dacă sunt deosebiri de păreri, opiniile separate sunt consemnate în cuprinsul raportului sau într-o anexă.

(3) Raportul de expertiză se depune la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei.

Art. 123: Conținutul raportului

(1) Raportul de expertiză cuprinde:

a) partea introductivă, în care se arată organul de urmărire penală sau instanța de judecată care a dispus efectuarea expertizei, data când s-a dispus efectuarea acesteia, numele și prenumele expertului, data și locul unde a fost efectuată, data întocmirii raportului de expertiză, obiectul acesteia și întrebările la care expertul urma să răspundă, materialul pe baza căruia expertiza a fost efectuată și dacă părțile care au participat la aceasta au dat explicații în cursul expertizei;

b) descrierea în amănunt a operațiilor de efectuare a expertizei, obiectele sau explicațiile părților, precum și analiza acestor obiecte ori explicații în lumina celor constatate de expert;

c) concluziile, care cuprind răspunsurile la întrebările puse și părerea expertului asupra obiectului expertizei.

Art. 124: Suplimentul de expertiză

(1) Când organul de urmărire penală sau instanța de judecată constată, la cerere sau din oficiu, că expertiza nu este completă, dispune efectuarea unui supliment de expertiză fie de către același expert, fie de către altul.

(2) De asemenea, când se socoteste necesar, se cere expertului lamuriri suplimentare în scris, ori se dispune chemarea lui spre a da explicații verbale asupra raportului de expertiză. În acest caz, ascultarea expertului se face potrivit dispozițiilor privitoare la ascultarea martorilor.

(3) Lamuririle suplimentare în scris pot fi cerute și serviciului medico-legal, laboratorului de expertiză criminalistică ori institutului de specialitate care a efectuat expertiza.

Art. 125: Efectuarea unei noi expertize

(1) Dacă organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoieli cu privire la exactitatea concluziilor raportului de expertiză, dispune efectuarea unei noi expertize.

Art. 126: Lamuriri cerute la institutul de emisiune

(1) În cazurile privitoare la infracțiunea de falsificare de monedă sau de alte valori, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate cere lamuriri institutului de emisiune.

Art. 127: Prezentarea scriptelor de comparație

(1) În cauzele privind infracțiuni de fals în înscrisuri, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate ordona să fie prezentate scripte de comparație.

(2) Dacă scriptele se găsesc în depozite publice, autoritățile în drept sunt obligate a le elibera.

(3) Dacă scriptele se găsesc la un particular care nu este sot sau rudă apropiată cu învinuitul sau inculpatul, organul de urmărire penală ori instanța de judecată îi pune în vedere să le prezinte.

(4) Scriptele de comparație trebuie vizate de organul de urmărire penală sau de președintele completului de judecată și semnate de acela care le prezintă.

(5) Organul de urmărire penală ori instanța de judecată poate dispune ca învinuitul sau inculpatul să prezinte o piesă scrisă cu mâna sa, ori să scrie după dictarea ce i s-ar face.

(6) Dacă învinuitul sau inculpatul refuză, se face mențiune în procesul-verbal.

CAPITOLUL VII: AMENDA JUDICIARĂ

Art. 198: Abateri judiciare

(1) Urmatoarele abateri savârșite în cursul procesului penal se sancționează cu amendă judiciară de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neîndeplinirea sau îndeplinirea greșită ori cu întârziere a lucrărilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum și a oricărui alte lucrări, dacă prin acestea s-au provocat întârzieri în desfășurarea procesului penal;

b) neîndeplinirea ori îndeplinirea greșită a îndatoririlor de înmânare ori de comunicare a citărilor sau a celorlalte acte procedurale, precum și neexecutarea mandatelor de aducere.

b¹) lipsa nejustificată a aparatorului ales sau desemnat din oficiu fără a asigura substituția, în condițiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apariția;

▶(la data 25-nov-2010 Art. 198, alin. (1), litera B. din partea 1, titlul V, capitolul VII completat de Art. XVIII, punctul 22. din **Legea 202/2010**)

(2)Lipsa nejustificata a martorului, a partii vatamate sau a partii responsabile civilmente se sanctioneaza cu amenda de la 250 lei la 3.000 lei.

▶(la data 25-nov-2010 Art. 198, alin. (2) din partea 1, titlul V, capitolul VII modificat de Art. XVIII, punctul 23. din **Legea 202/2010**)

(3)Lipsa nejustificata a aparatorului ales sau desemnat din oficiu fara a asigura substituirea, în conditiile legii, ori înlocuirea sau refuzul acestuia de a asigura apararea se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 250 lei la 3.000 lei.

▶(la data 25-nov-2010 Art. 198, alin. (3) din partea 1, titlul V, capitolul VII modificat de Art. XVIII, punctul 23. din **Legea 202/2010**)

☐**(4)Urmatoarele abateri savârsite în cursul procesului penal se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 500 lei la 5.000 lei:**

a)împiedicarea în orice mod a exercitarii, în legatura cu procesul, a atributiilor ce revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instantelor judecatoresti si al parchetelor, expertilor desemnati de organul judiciar în conditiile legii, agentilor procedurali, precum si altor salariati ai instantelor si parchetelor;

b)lipsa nejustificata a expertului sau interpretului legal citat;

c)tergiversarea de catre expert sau interpret a îndeplinirii însarcinarilor primite;

d)neîndeplinirea de catre orice persoana a obligatiei de prezentare, la cererea organului de urmarire penala sau a instantei de judecata, a obiectelor ori înscrizurilor cerute de acestea, precum si neîndeplinirea aceleiasi obligatii de catre reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel însarcinat cu aducerea la îndeplinire a acestei obligatii;

e)nerespectarea obligatiei de pastrare, prevazuta în art. 109 alin. 5;

f)neluarea de catre reprezentantul legal al persoanei juridice în cadrul careia urmeaza a se efectua o expertiza a masurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum si împiedicarea de catre orice persoana a efectuării expertizei în conditiile legii;

g)nerespectarea de catre parti, aparatorii acestora, martori, experti, interpreti sau orice alte persoane a masurilor luate de catre presedintele completului de judecata potrivit art. 298;

h)manifestarile ireverentioase ale partilor, aparatorilor acestora, martorilor, expertilor, interpretilor sau ale oricaror alte persoane, fata de judecator sau procuror;

i)nerespectarea de catre învinuit sau inculpat a obligatiei de a încunostinta în scris, în termen de 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuintei pe parcursul procesului penal;

j)neîndeplinirea de catre organul de cercetare penala a dispozitiilor scrise ale procurorului, în termenul stabilit de acesta.

k)abuzul de drept constând în exercitarea cu rea-credinta a drepturilor procesuale si procedurale de catre parti, reprezentantii legali ai acestora ori consilierii juridici.

▶(la data 25-nov-2010 Art. 198, alin. (4), litera J. din partea 1, titlul V, capitolul VII completat de Art. XVIII, punctul 24. din **Legea 202/2010**)

(5)Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzându-se distinct în bugetul Ministerului Public sau Ministerului Justitiei, dupa caz, potrivit legii.

(6)Aplicarea amenzii judiciare nu înlatura raspunderea penala, în cazul în care fapta constituie infractiune.

▶(la data 07-sep-2006 Art. 198 din partea 1, titlul V, capitolul VII modificat de Art. I, punctul 112. din **Legea 356/2006**)

☐**Art. 199: Procedura privitoare la amenda judiciara**

(1)Amenda se aplica de organul de urmarire penala, prin ordonanta, iar de instanta de judecata, prin încheiere.

(2)Persoana amendata poate cere scutirea de amenda ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face în termen de 10 zile de la comunicarea ordonantei ori a încheierii de amendare.

(3)Daca persoana amendata justifica de ce nu a putut îndeplini obligatia sa, organul de urmarire penala sau instanta de judecata, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.